

การใส่สายยางทางปาก (Orogastric tube intubation)

คำจำกัดความ (Definition)

การใส่สายยางทางปาก หมายถึง การใส่สายจากปากถึงกระเพาะอาหาร โดยใส่ผ่านเข้าทางปากผ่านหลอดอาหาร(Esophagus)ถึงกระเพาะอาหาร

วัตถุประสงค์ (Objective) เพื่อ

1. ให้อาหารและยาแก่ผู้ป่วยที่ไม่สามารถรับประทานทางปากได้
2. ดูดน้ำย่อยและลมออกจากกระเพาะอาหาร ลดอาการแน่นท้อง
3. ดูดน้ำย่อยในกระเพาะอาหารออกมาตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ
4. ใส่สารละลายในการล้างกระเพาะอาหารในผู้ป่วยที่รับประทานสารพิษหรือยาเกินขนาด

อุปกรณ์ (Equipment)

1. สายยางใส่ทางปาก (Orogastric tube)
2. หูฟัง (Stethoscope)
3. พลาสเตอร์เหนียวหรือพลาสเตอร์ชนิดผ้า (Hypafix)
4. ผ้าสะอาดไว้รองกันเปื้อน ผ้าก๊อซ กระดาษชำระ
5. น้ำกลั่นหรือสารหล่อลื่นชนิดที่ละลายน้ำได้ เช่น วาสลีนK-Y jelly กลีเซอริน
6. ชามรูปไต
7. ถุงมือ
8. กระบอกฉีดยาที่มีข้อต่อ (Syringe irrigate) 50 ซีซี
9. ไฟฉาย
10. น้ำใส่แก้ว

การประเมิน (Assessment)

ประวัติการบาดเจ็บหรือการเคี้ยวตัดบริเวณใบหน้าตรวจสอบการแน่นตึงของท้อง ฟังเสียงการเคลื่อนไหวของลำไส้ ถ้าท้องแน่นตึงให้วัดและบันทึกเส้นรอบท้องบริเวณสะดือไว้เป็นข้อมูลพื้นฐาน

ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล (Nursing diagnosis)

1. ได้รับความอาหารไม่เพียงพอกับความต้องการของร่างกาย (Imbalance nutrition less than body requirements)
2. ไม่สบาย คลื่นไส้ (Nausea)
3. มีปัญหาการกลืน (Impaired swallowing)
4. ปวดเฉียบพลัน (Acute pain)

5. การเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ (Body image disturbance)

การวางแผนการพยาบาลและผลลัพธ์ (Outcome identification and planning)

1. ผู้ป่วยได้รับการใส่สายยางเข้าสู่กระเพาะอาหารโดยไม่เกิดภาวะแทรกซ้อน
2. ผู้ป่วยมีภาวะโภชนาการดีขึ้น
3. ผู้ป่วยไม่มีอาการหรือการแสดงถึงการสำลักการเจ็บจากการใส่สายยาง
4. ผู้ป่วยเข้าใจถึงเหตุผลของการใส่สายยาง

ขั้นตอนการปฏิบัติ(Implementation)

กิจกรรม(Action)	เหตุผล(Rationale)
1. ตรวจสอบแผนการรักษาในการใส่สายยางทางปาก	- ตรวจสอบความจำเป็นต้องใส่สายยางทางปากและพิจารณาภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้น
2. ระบุตัวผู้ป่วยให้ถูกต้อง	- ตรวจสอบ ชื่อ – สกุล เลขประจำตัวผู้ป่วยให้มั่นใจว่าผู้ป่วยได้รับการใส่สายยางทางปากถูกต้องตามแผนการรักษา
3. อธิบายให้ผู้ป่วยเข้าใจวัตถุประสงค์และวิธีการใส่สายยางทางปากให้ผู้ป่วยช่วยกลืน	- เคารพในสิทธิของผู้ป่วย ลดความวิตกกังวลและขอความร่วมมือจากผู้ป่วย
4. ล้างมือให้สะอาดหรือใช้ Waterless 20-30 วินาที	- ป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค
5. เตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมยกมาข้างเตียงผู้ป่วย ถ้าพยาบาลนัดขวยืนด้านขวาถ้านัดซ้ายยืนด้านซ้าย	- ความสะดวกและประหยัดเวลา
6. จัดสถานที่และสิ่งแวดล้อม ปิดประตูหรือกั้นม่าน	- ป้องกันการเปิดเผยผู้ป่วย
7. จัดให้ผู้ป่วยนั่งหรือนอนศีรษะสูง ถ้าจำเป็นจึงนอนราบได้คลุมผ้ากันเปื้อนที่หน้าอกให้ผู้ป่วยทารกให้ห่อแบบมัมมีชนิดเปิดอก	- ให้หลอดอาหารตรงใส่สายง่าย มีแรงโน้มถ่วงโลกช่วย
8. ใช้ผ้าสะอาดรองใต้กางผู้ป่วย	- ป้องกันเสื้อผ้าผู้ป่วยเปื้อน
9. แนะนำผู้ป่วยให้ทำสัญญาณเมื่อรู้สึกขย้อนหรืออาเจียน เช่น ชูนิ้วขึ้น กรณียุผู้ป่วยรู้สึกตัวดี	- ป้องกันการสำลัก

กิจกรรม(Action)	เหตุผล(Rationale)
10. เอาฟันทอมออก (ถ้ามี) พร้อมวางขามรูปไตและกระดวยใกล้ตัวผู้ป่วย	- ป้องกันฟันทอมหลุดเข้าไปในหลอดลม
11. วัดระยะที่ควรใส่สายโดยวัดจากปลายจมูกหรือปาก ถึงตึ่งหูถึงปลายกระดูกอก (Xyphoid process) ในเด็กวัดจากจมูกผ่านตึ่งหูถึงกึ่งกลางระหว่างลิ้นปี่กับสะดือ ใช้พลาสเตอร์พันไว้เป็นเครื่องหมาย	- เป็นการกระระยะที่สายผ่านจมูกหรือปากถึงคอลงสู่หลอดอาหารถึงกระเพาะอาหาร ความยาวที่วัดได้แต่ละคนไม่ควรใช้ระยะตามรอยขีดอยู่ที่สาย
12. หล่อลื่นปลายสาย ผู้ใหญ่ หล่อลื่นสายด้วยสารหล่อลื่นชนิดที่ละลายน้ำได้เช่น วาสลีนควายเจลลี่ กลีเซอริน ในบางกรณีอาจพ่นยาชาที่ปากเด็ก หล่อลื่นด้วยน้ำสะอาด ทารก ไม่ต้องหล่อลื่น	- ลดการระคายเคือง ในทารกห้ามใช้น้ำมันหล่อลื่นเพราะอาจสำลักและเกิดปอดอักเสบได้
13. ให้ผู้ป่วยตั้งศีรษะตรงหรือเงยหน้าเล็กน้อย	- สะดวกในการใส่
14. ค่อยๆสอดสายเข้าปากจนถึงตำแหน่งที่ทำเครื่องหมายไว้	- ให้สายผ่านลงสู่ตำแหน่งที่ต้องการ
15. ตรวจสอบว่าสายเข้าไปในกระเพาะอาหารหรือไม่โดย	- แนใจว่าสายไม่เข้าหลอดลม
15.1. ใช้กระบอกฉีดยาข้อต่อ (Syringe irrigate) ที่มีต่อกับปลายสายด้านนอกดูจะได้น้ำย่อย	- ถ้าสายอยู่ที่ส่วนล่างของกระเพาะอาหารและมีน้ำย่อยจะดูได้น้ำย่อย
15.2. ใช้เครื่องฟังตรวจฟังบริเวณหน้าท้องส่วนบนและคั่นลมประมาณ 5-10 มล. ในผู้ใหญ่ และ 1-3 มล. ในทารก ผ่านกระบอกฉีดยาเร็ว ๆ แรง ๆ จะได้ยินเสียง	- กระเพาะอาหารเป็นอวัยวะกลวงลมผ่านเข้าไปกระทบผนังให้ได้ยินได้
15.3. จุ่มปลายสายด้านนอกลงน้ำ	- ถ้าสายเข้าหลอดลมจะมีอากาศผ่านออกตามจังหวะการหายใจ
15.4. ให้ผู้ป่วยออกเสียงหรือพูด	- ถ้าสายเข้าหลอดลมจะพูดไม่ได้
16. ทำความสะอาดและเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย	- สะอาดและสะดวกในการใช้ครั้งต่อไป
17. ล้างมือให้สะอาดหรือใช้ Waterless 20-30 วินาที	- ป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค

กิจกรรม(Action)	เหตุผล(Rationale)
18. บันทึกผลการปฏิบัติและสิ่งผิดปกติที่พบลงในแบบบันทึกทางการแพทย์	- เป็นหลักฐานทางการแพทย์

การบันทึก (Documentation)

เวลาที่ใส่สาย ขนาดของสายยางอาการและอาการแสดงของผู้ป่วยขณะใส่การเคลื่อนไหวของลำไส้ และขนาดเส้นรอบท้อง สีและปริมาณ Gastric content ลงในบันทึกทางการแพทย์

ข้อควรระวัง (Special consideration)

การใส่สายยางใด ๆ เมื่อสายยางผ่านเข้าสู่ลำคอ หลอดอาหารตอนต้นจะทำให้อาเจียนต้องให้ผู้ป่วยช่วยกลืนสายยางโดยให้กลืนน้ำลายหรือดื่มน้ำ หยุดบ้างเป็นระยะๆ จนสายยางผ่านเข้าสู่ตำแหน่งที่ถูกต้อง ติดพลาสติกหรือตรึงไว้อยู่กับที่ อธิบายการคาสายยางให้ผู้ป่วยเข้าใจ ช่วยให้ผู้ป่วยปรับตัวได้ดีขึ้น

หลักฐานอ้างอิง (Evidence for practice)

เอกสารอ้างอิง (Reference)

Nasogastric and orogastric tube management ค้นเมื่อ 18 พฤษภาคม 2561, จาก

<https://www.gosh.nhs.uk/health-professionals/clinical-guidelines/nasogastric-and-orogastric-tube-management>

ng-og-verification-clinical-standard-preview-2015-pdf-Reader

Chris Nickson.2016.Nasogastric and Orogastric Tubes. ค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2561, จาก

<https://lifeinthefastlane.com/ccn/nasogastric-tube-insertion/>

การประเมินผล (Evaluation) การใส่สายยางทางปาก

ผู้ป่วยได้รับการใส่สายยางลงกระเพาะได้ถูกต้องและปลอดภัย

เกณฑ์ประเมิน	ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2		ครั้งที่ 3	
	ใช่	ไม่ใช่	ใช่	ไม่ใช่	ใช่	ไม่ใช่
เชิงโครงสร้าง 1. ผู้ปฏิบัติ คือ พยาบาล 2. เตรียมอุปกรณ์ครบถ้วน						
เชิงกระบวนการ 1. อธิบายให้ผู้ป่วยทราบถึงวัตถุประสงค์และวิธีการทำอย่างย่อ ๆ 2. ล้างมือก่อนและหลังใส่สายยางทางปากทุกครั้ง 3. จัดทำให้ถูกต้อง 4. ใส่สายยางทางปากตามขั้นตอนและถูกวิธี 5. บันทึกการปฏิบัติและสิ่งผิดปกติที่พบในแบบบันทึกทางการพยาบาล						
เชิงผลลัพธ์ 1. ผู้ป่วยสบาย คลายความตึงเครียด 2. ไม่มีอาการไม่พึงประสงค์จากการใส่สายยางทางปาก 3. มีบันทึกการปฏิบัติและสิ่งผิดปกติที่พบในแบบบันทึกทางการพยาบาล						

